

Nemško-angleški boj za gospodarsko oblast na Balkanu

Romunsko državno in zasebno gospodarstvo postavljeno pod nemško vodstvo - Nova gospodarska zveza med Anglijo in Turčijo

Berlin, 5. decembra. DNB. V zadnjih tednih so bila v Berlinu obširna romunsko-nemška gospodarska pogajanja, pri katerih so določili temelje za gospodarsko sodelovanje med obema državama. Doseženi sporazumi so v sredo v Berlinu podpisali.

Sporazum določa nemško-romunsko sodelovanje pri izvedbi desetletnega gospodarskega načrta in pravi: Da bi izvedla gospodarsko obnovo z desetletnim načrtom, se je romunska vlada obrnila na nemško vlado za podporo in sodelovanje pri izvedbi tega načrta. Nemška vlada je pripravljena na vseh gospodarskih področjih nuditi svojo tehnično in finančno podporo za obnovo Romunije. Nemčija bo ves čas desetletnega načrta dajala Romuniji obilne dolgoročne kredite pod posebnimi pogoji. Nadaljevalo se bo sodelovanje na kmetijskem in gozdarskem področju za pospeševanje proizvodnje. Nemčija bo v ta namen dobavila Romuniji potrebno količino orodja in strojev za razvoj romunskega kmetijstva in ji bo dala na razpolago potrebne naprave za izsuševanje in namakanje kmetijskih področij. Nemčija bi dajala za načrtno pospeševanje industrijske proizvodnje v Romuniji v okviru nove Evrope in sodelovanju z romunsko industrijo ter v skladu z desetletnim načrtom na razpolago svojo tehnično in finančno podporo Romuniji bo v okviru desetletnega načrta zgradila prometne zveze, in sicer železnico in cestno mrežo ter petrolejske vode. Nemčija pa bo izvedla dobave za izvedbo tega načrta in v okviru predloženih kreditov. Nemčija bo poleg dolgoročnih kreditov, določenih v sporazumu, sodelovala tudi kreditno za izpolnitev romunske industrije bančnih in kreditnih ustanov na temelju zasebnega gospodarskega sodelovanja. Nemška vlada bo dala na razpolago romunski vladi po njeni želji potrebne kmetijske, industrijske in druge strokovnjake. Obe vladi bosta upoštevali dejstvo, da je nemško tržišče zagotovljeno romunskim proizvodom po odgovarjajočih cenah, ki so neodvisne od gospodarskih trgov.

London, 5. dec. o. Reuter: Včeraj sta Anglija in Turčija podpisali nadvse pomemben gospodarski sporazum, ki je važen ne samo v trgovskem, temveč tudi v političnem pogledu in ki dejansko

pomeni jez proti nemški gospodarski nadoblasti na Balkanu. Po vključitvi romunskega gospodarstva v nemško območje in vodstvo, bi bilo verjetno, da bo Nemčija skušala gospodarsko pridobiti tudi Turčijo. Novi angleško-turški sporazum naj prepreči, da bi Nemčija še kdaj mogla doseči svoje nekdanje gospodarsko prvenstvo v turškem gospodarskem življenju in omaja nemški gospodarski pritisk na Balkanu.

Nov sporazum je uspeh dolgih pogajanj med angleško in turško vlado ter obsega vse turške finančne in trgovske odnose z Anglijo in z angleškim svetovnim cesarstvom. Anglija se v njem obvezuje, da bo od Turčije kupila vse njeno izvožno blago, po drugi strani pa ji omogočila, da uvaža pod posebno ugodnimi pogoji iz Anglije in

angleškega cesarstva n esamo tisto, kar potrebuje turška vlada za obrambo države in za vojno gospodarstvo, temveč tudi vse surovine za potrebe turške industrije ter živež. Angleški nakupi v Turčiji bodo znašali več milijonov funtov šterlingov, tako da bo Anglija po tem sporazumu kupila vse, kar ji bo Turčija mogla prodati in bo njena trgovina s to državo precej obsenejša, kakor je bila trgovina med Turčijo in Nemčijo, ki je do lani jemala 50% turškega izvoza.

S tem sporazumom, ki predstavlja trajno gospodarsko zvezo med obema državama, je zavezanost med Anglijo in Turčijo dobilo novo podlago in novo potrdilo, kar bo nedvomno velikega pomena pri nadaljnjem razvoju vojne na Sredozemskem morju in na Balkanu.

39. dan vojne med Italijo in Grčijo:

Grki zasedli mesto Premeti na srednjem albanskem bojišču

Italijani poročajo, da so odbili vse grške napade

Nova grška napadalna taktika

Nekje v Italiji, 5. decembra. Stefani. Italijansko uradno poročilo 180 pravi: Na grški fronti je ponovljene napade množičnih sovražnikovih formacij, izvršenih s pripravo in pomembno podporo topništva, zadržal neomajen odpor naših čet, ki so izvedle krepak protinapad. Naša letala so podprla akcijo naših čet s sridnim bombardiranjem posebno pokrajine v zahodni Erzekeji. Naši bombniki so uspešno napadli luke in utrdbe na morjih. V letalski bitki je naš letalski oddelek zbil šest letal nad Tirano. Tri naša letala se niso vrnila. Sovražnikova letala so metala bombe na Mirako in na Elbasan in ubila dve ženski, enega otroka in nekega delavca, stvarne škode pa niso povzročila. Naša letala so torpedirala v zalivu Sudu na Kreti dve sovražnikovi križarki.

Atene, 5. decembra. Reuter. Jutranje urad-

no grško poročilo pravi, da so grške čete zavzele mesto Premeti na srednjem bojišču, ki leži 20 km severovzhodno od Argirokastro. Pri zavzetju tega mesta je Grkom pomagalo močno topniško obstreljevanje. Na obeh straneh ceste, ki vodi iz Argirokastro v Premeti, so italijanske čete poskušale Grke pregnati, kar jim pa ni uspelo. Grške čete so zajele 500 italijanskih vojakov, 6 topov in veliko količino vojnega materiala. Ker se je vreme izboljšalo, so hudi boji vzhodno od Podgradca. Grško letalstvo je včeraj izvedlo uspešne ogledniške polete nad Albanijo, kjer je v bitki z italijanskimi lovci sestrelilo eno italijansko letalo. Grška letala so se vsa povrnila v oporišča.

Včeraj je atenski radio poročal, da grško topništvo obvladuje iz višin ceste Santi Quaranta-Argirokastro in ceste Argirokastro-Tepeleni. Italijanske čete so zaradi hudega pritiska edine prisiljene pomikati se proti severovzhodu. V splošnem zadnje dni grške čete napredujejo križem krašem, tako da italijanskim četam, ki se umikajo, sploh ni mogoče postaviti močnejših obrambnih črt, ker ne morejo dognati, kje namerava sovražnik napasti. V vojaških krogih zatrjujejo, da angleško in grško letalstvo popolnoma obvladata albansko nebo. Vsak uspešnejši italijanski protinapad je nemogoč, ker se mora italijanska vojska boriti s hudimi ozemelskimi težkočami. Italijanske čete se bore z velikimi težkočami, ker ne morejo dovažati vojaštva in vojnega materiala v albanska pristanišča, katere angleška letala z uspehom bombardirajo.

Vrednost zaplenjenega italijanskega vojnega materiala znaša nad eno milijardo lir. Zaseženih je bilo posebno veliko število metalcev mja.

Cilji angleške gospodarske vojne proti Italiji in Nemčiji

London, 5. decembra. o. United Press poroča: Minister za gospodarsko vojno Dalton je včeraj v zbornici govoril o pomenu gospodarskega orožja v sedanji vojni. Vojna sreča se ravno zaradi gospodarskega delovanja obrača v korist Anglije. Anglija Nemčijo dosti uspešneje blokira, kakor pa Nemčija Anglijo. Toda klečeča angleška gospodarska pritiska bodo prej strle Italijo, kakor Nemčijo. Angleška vlada smatra pristanišče Bari kot glavni cilj za letalske napade proti Italiji, ker so tam največ-

je italijanske zaloge petroleja in drugih olj. Bari je zaradi tega življenjsko pomembnejši za italijansko vojskovanje, kakor pa Milan ali Turin. Skladišča raznih industrijskih olj ter njihovih čistilnic in predelovalnic v Nemčiji so za angleško letalstvo važnejša, kakor pa nemške tovarne za najčistejši letalski bencin, zakaj z uničevanjem oljnih skladišč in predelovalnic daje Anglija udarce ne samo nemškemu letalstvu, temveč vsej nemški industriji, trgovini in prometu.

Bajne milijarde ameriških posojil Angliji za nadaljevanje vojne proti Nemčiji

Washington, 5. dec. Reuter: Včeraj je v ameriškem fin. ministruvstvu bila seja visokih dostojanstvenikov, ki so proučevali možnost podpore USA Veliki Britaniji. Seje so se udeležili finančni minister Morgenthau, vojni minister Stimson, mornariški minister Knox, šef odseka za posojila, šef generalnega štaba general Marshall, član komisije za državno obrambo in za produkcijo Knudsen, državni podtajnik v mornariškem ministruvstvu Forestal in namestnik zunanjega ministra Sumner Welles. Osebe, ki so se udeležile

teh konferenc, niso hotele dati nikakršne izjave o razgovorih in o sprejetih sklepih. Pripominjajo, da je po zadnjem podobnem sestanku v Washingtonu ameriška vlada prodala Veliki Britaniji 12.000 letal. Iz poučenih krogov se je zvedelo, da so na tej seji razpravljali o finančni pomoči Angliji in o sredstvih Anglije za nakup vojnega materiala v USA. Po drugi verziji niso na tem sestanku sklenili podeliti finančno pomoči Angliji, ampak so razpravljali samo o vprašanjih, ki so v zvezi z angleškimi naročili, ki znašajo 2500 milijonov dolarjev in ki bodo prihodnje leto poskočila na 4000 milijonov dolarjev. »New-York Herald Tribune« poroča, da je predsednik upravnega odbora državne banke Ickles dal predlog, po katerem naj bi USA dala Angliji posojilo 2500 milijonov dolarjev, kot poročstvo pa bi dobila nadzorstvo nad proizvodnjo zlata v britanskem imperiju za prihodnjih pet let.

Angleži so v boju z Italijani na raznih bojiščih izgubili 247 letal, od tega je domnevno zbilh 25. Italijanske izgube pa znašajo samo 46 letal, pravi poročilo agencije Stefani, ki označuje angleške številke o izgubah kot izmišljene.

Vesti 5. decembra

Londonski nadškof kardinal Hinsley je včeraj imel govor, v katerem je ostro obsodil italijanske letalske napade na Grčijo, kjer je malo velikih mest, temveč samo majhna naselja, ki od takih napadov največ trpe. Kardinal je naznanil, da bodo po vseh angleških katoliških cerkvah v nedeljo slovesne službe božje za Grčijo in za njeno zmag.

Prezgodaj je se govoriti o tem, ali je Grčija zares pomagala Angliji. Angleži morajo zdaj izpolnjevati še eno težko nalogo, to je pomagati Grkom. Vojne ni mogoče izvajevati z zemljepisem, ampak z bojem. Zemljepisne prednosti igrajo vlogo šele, kadar gre za napad na sovražnika. Italijansko brodogradništvo, ki je napadlo Angleže ob Sardiniji in usoda angleškega cesarstva je zaradi italijanske sile na kocki v Sredozemlju, razpravlja rimski list »Messaggero«.

Sovjetska vojna mornarica bo po zapovedi mornariškega ministra admirala Kuznecova tudi dobila podčastnike, kakor jih je pred kratkim dobila toliko slavljena rdeča vojska. Sklep o uvedbi podčastniških stopenj v mornarici naj ugotovi disciplino v mornarici in določi, kdo je odgovoren za dobro ali slabo poučevanje ter urjenje rdečih mornarjev. Iz tega odloka je razvidno, da je tudi sovjetska mornarica približno enako pripravljena na kako večjo vojno, kakor sovjetska vojska, kar je nov odgovor na znano vprašanje, kaj bo v tej vojni storila Sovjetska Rusija.

Pravico do vrtnanja petrolejskih vrelcev in do njihovega izkoriščanja ter uporabe petrolejskih vodov v Romuniji, ima odslej samo romunska država. Vse dosedanje naprave prehajajo s tem v njeno last. Vse romunske trgovine bodo morale odslej izbošati napise, da ne pripadajo Judom. Vse ladje za plovbo po morju in po rekah, ki so last Judov, preidejo z današnjim dnem v posest romunske države. Ti važni ukrepi so bili razglašeni v Bukarešti včeraj.

Ce Anglija želi denarja, ji ga bomo dali. Dati smo ji ga med zadnjo vojno in prav tako ga bomo dali tudi zdaj, da bo lahko končala tudi to vojno, je izjavil ameriški avtomobilski kralj Ford v zvezi s pripravami za veliko ameriško posojilo Angliji.

Bliskovita vojna je nemogoča tam, kjer so si sile približno enake, ali kjer ima napadalec opraviti z manjšim in odločenim pripravljenim nasprotnikom. Francija je bilo bolj žrtev lastnega nerada, kakor pa nemške vojne sile, sodi glasilo sovjetske vojske »Rdeča zvezda«. Finski in grški primer to sodbo tudi potrjuje.

Sovjetska vlada je sporočila japonski vladi, da bo njena politika glede Kitajske ostala taka, kakor je bila do zdaj, to je, da bo Rusija še naprej podpirala maršala Čangkajskega, ki se bori proti Japoncem. (Reuter.)

Anglija ni v tako hudem denarnem položaju, da bi morala nujno prositi ameriške pomoči. Za posojilo se poteguje, da bi čimbolj varčevala s svojim denarjem in zlatom, naloženim v Združenih državah in pa hoče s posojilom čimbolj prikleniti nase Združene države, da bi na koncu morale iti v sedanjo vojno že zato, da rešijo milijardna posojila, pišejo nekateri ameriški listi, kakor to javlja Nemški poročevalski urad.

Svicaarska policija je izvedla obširne preiskave pri članih razpuščene komunistične in narodno-socialistične stranke ter v krajevnih tajništvi obeh gibanj. Pri vseh preiskavah so našli mnogo obtežilnega gradiva, ki prča, da sta obe skupini pripravljali nered in pot tuji oblasti nad Svico. (United Press.)

Italijanski oddelek, ki je bombardiral vojaške cilje v Grčiji, je pri povratku naletel na šest angleških lovskih letal, ki so, leteč za italijanskimi letali, prišli nad Tirano. Tam so jih italijanski lovci napadli ter jih v plamenih zbil na tla, čeprav so si prizadevali, da bi pobegnili iz boja. Teh šest angleških lovcev se ni več vrnilo domov. Deležni so bili enake usode, kakor vsa druga angleška letala, ki so si drznila leteti nad Albanijo — poroča posebni dopisnik agencije Stefani od nekod v Albaniji.

Italijanske podmornice vse bolj zategujejo mrežo nadzorstva v Atlantskem oceanu in na Sredozemlju. Vsak dan vpisujejo nov list v zlato knjigo fašistovske mornarice. Italijanski torpedi so včeraj ob treh spet zadeli cilj, ko je podmornica »Desic« na straži v Sicilijskem prelivu opazila temne obrise sovražnih ladij, ki so plule proti zahodu. Tri minute kasneje je podmornica izstrelila dva torpeda. Dve minuti kasneje so mornarji slišali dva zamolkla udarca od italijan. torpedov. Jasno so se žuli odmevi eksplozije. Podmornica je plua potem pod vodo vse do 5.30, da se je umaknila preganjanju. Ko se je vse okoli nje pomirilo, je odplula v oporišče, da sporoči vest o zanesljivi zmagi. Tako dramatično slika nastop omenjene podmornice posebni dopisnik agencije Stefani.

Letala, ki so poškodovala italijanske bojne ladje v Tarantu, so bila ameriškega porekla in sicer vrste »Hudson«, ki lahko prevažajo največje torpede, kateri edino morejo poškodovati največje bojne ladje. (Reuter.)

V Korči je bila sestavljena nova neodvisna albanska vlada, v kateri so pristajali kralja Zoga, poročajo ameriške radijske postaje.

Pogumen govor predsednika kanadske vlade

Ottawa, 5. dec. o. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King, je imel pred dvema dneva v kanadski zbornici govor, v katerem je med drugim dejal:

»Položaj Anglije je danes neskončno boljši, kakor je bil ob francoski vdaži ali v katerikoli trenutku, od kar se je vojna začela. Božja previdnost je v tem, da samo ena stvar mora rešiti svet poloma: moč Velike Britanije, katero ojačujejo in ji pomagajo sile Indije, Združenih držav in drugih narodov, ki ljubijo svobodo. Eno dejstvo, ki bo igralo veliko vlogo pri izidu boja, je nepremagljivi duh zaveznikov, ki zavračajo celo misel na možnost poraza nele danes, temveč solah.«

Letalska vojna med Nemčijo in Anglijo:

Drugi nemški rušilni napad na Birmingham

Porušenih je bilo veliko zasebnih hiš, cerkva in drugih poslopij

London, 5. dec. Reuter: Sovražna letalska dejavnost nad Anglijo je bila včeraj zelo omejena. V noči med torkom in sredo so sovražna letala izvedla močan napad na Birmingham. Izbruhnili so številni požari, število žrtev pa je sorazmerno majhno s silovitostjo napada. To noč je bilo porušenih mnogo zasebnih poslopij, več šol, več cerkev, bank, kinematografov in policijskih poslopij.

Berlin, 5. dec. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča snoči: Nemško podmorniško brodogradništvo je včeraj v trgovinski vojni proti Angliji. Neke podmornice je potopila 6 oboroženih sovražnikovih trgovinskih ladij za 31.500 tonami. Med 2. in 3. decembrom so krepke letalske skupine napadle pristaniške naprave v Bristolu z bombami vseh kalibrov. Vremenske razmere so bile zelo neugodne in so nemška letala morala leteti pod najnižjimi oblaki, da bi zadela cilje, ki so bili označeni v naredbi. Množični opazovalci potrjujejo, da so bombe točno zadale cilje. Ponoči smo ponovno bombardirali tudi Southampton. Včeraj so lahki in težki bojni aparati napadli letališča, taborišča čet, prometne naprave in orozarne. Vrgli smo bombe na London in na neko tovarno za izdelovanje orožja v Greenthamu.

Napad na Turin in Düsseldorf

London, 5. dec. o. Uradno poročajo, da so angleška letala snoči izvedla napad na Turin. Silno hud napad pa je bil izvršen na Düsseldorf, kjer so letalci zmetali večje število težkih eksplozivnih in zažigalnih bomb ter povzročili velika razdejavanja. Podrobnosti o tem napadu še ni.

Sovjetska sodba o vojnem položaju v Albaniji

Moskva, 5. dec. o. Associated Press poroča: Vojni strokovnjak glasila sovjetske armade »Rdeča Zvezda«, piše o italijanskemu poskusu za osovjetev Grčije pravi:

Italijani morajo zdaj poskušati z ofenzivo v okoliščinah, ki so znatno neugodnejše, kakor so bile meseca oktobra. Ugodnejše bojišče je zdaj prišlo v grške roke. Nekaj italijanskih divizij je vrženih iz akcije, dobro vreme za napad je minilo.

Novi japonski porazi na Kitajskem

Čungking, 5. decembra. o. V zadnjih 14 dneh so kitajski čete prizadevale japonskim četam v pokrajini Hupei ogromne izgube. Nad 20.000 japonscev je bilo mrtvih. Včeraj pa so kitajske čete izvajevale novo sijajno zmago pri Cengu v pokrajini Kvangsi. Bili so se sriditi boji ter so Kitajci po večurni bitki zavzeli mesto.

Bombe na Mannheim in Essen

London, 5. dec. o. V zgodnjih večernih urah so nemška letala bombardirala London in nekatera mesta v srednji Angliji. Bilo je vrženih večje število visoko eksplozivnih in zažigalnih bomb. Povzročena škoda ni velika in tudi smrtnih žrtev ni mnogo. Po polnoči pa vse do zore je zavladalo nad Anglijo popolno zatišje.

Kljub slabemu vremenu so angleška letala v sredo ponoči bombardirala mesto Dunkerque v severni Franciji ter mesti Mannheim in Essen v Nemčiji. S tega poleta se eno letalo ni povrnilo.

Francoska glasbena komedija

Place de la Concorde

KINO UNION, telefon 22-21

V gl. vlogah: Albrecht Pre-
jean in Dolly Mollinger

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Ljubljanska opera:**F. Lehar - Friderika**

Ljubljana, 5. dec.

S tem odskrim delom nam je Opera dala nov op operetnega dela, kakor pa smo ga bili doslej navajeni, kjer se je dejanje komično zapletalo, razvijalo in končno vse srečno končalo. Vsa zgodba ima resnejšo raven, brez običajnih zapletov, kjer dejanje, gnanje od neizbežne usode, do katere so vsi prizadeti, brez miru teče po več ali manj dramatičnih prizorih neizprosno naprej.

Leharjeva muzika je melodiozna, gibčna in barvita ter je skladatelj libreto lepo in nežno obdelal ter posebno občuteno in dramatično povdaril dogajanje človeškega srca, ki stoji pred velikimi odločitvami ali pa ko izpoveduje ljubezen.

Goetheja je igral Gostič, ki je vlogo, zlasti pevsko, dobro rešil. Bil je dobro razpoložen ter lepo odpel posebno nekatera mesta, za kar ga je občinstvo na sceni nagradilo s ploskanjem. Njegov glas zveni polno in pianissimo mu zvenilo lepo in čisto. Njegova partnerica Ivančičeva v vlogi Friderike nas ni popolnoma zadovoljila. Njeno petje je preveč sunkovito, brez prave linije ter je močno čutilo razliko med forte in piano ter srednjega dela skoraj ni opaziti. Njeno igranje je nekoliko neravno in se razvija v patetično ljubezen, ki jo po-

udarja z mimiko, mestoma za gledalca precej mučno. Proti koncu se je znašla in je bila v zadnjem dejanju, pri snidenju z Goethejem dobra. V njenem igranju bi želeli več pristnosti in enostavnosti. Priznati pa je treba, da je vloga kočijca in bo po nekaj ponovitvah gotovo marsikaj popravila. Najboljše je podala svojo vlogo Barbiceva. Njeno humoristično, naivno, dorasajoče in muhasta dekle je bilo res dobro in popolnoma naravno. Stotnika Knebla je dovršeno dal Anžlovar, nerodnega Weylanda pa B. Sancin. Prav tako je dobro rešil svoj del M. Sancin, ki mu take vloge »leži« in ni nikdar v zadregi za dober domislek. Omenimo naj še Zupana v vlogi župnika, ki ga je podal prepričevalno ter njegovo partnerico Poličovo. Velikega vojvodo saskega je dobro podal Pianecki. Tudi ostali so bili zadovoljni.

Režiral in sceniral je E. Frelih dobro, samo v drugem dejanju nekoliko moti zavesa, ki loči sobo od predsobe, ker ni tako iz »skladice vzeta«. Zbor je bil dober. Koreograf inž. Golovin je svojo nalogo dobro opravil in je ugajal zlasti duet Sancin-Barbiceva v zadnjem dejanju.

Dirigent M. Zebre je delo vestno nastudiral. Samo včasih moti preveliko nesorazmerje med solistom in orkestrom.

Ljubljana od včeraj do danes

Kar mrzlo je že. Posebno v jutranjih urah. Za v nočnih in zgodnjih jutranjih urah pa se po okolici vlečejo goste megle, ki ozračje še bolj ohladijo. Tudi danes je toploter kazal v mestu nad 7 stopinj, dočim je kazal v okolici mesta še dve stopinji več. Slana je pobelila travnike in njive, strehe in ograje in na zunaj je videti, kakor da bi že padlo malo snega. Kakor je pričakovati, se bodo tudi današnje jutranje megle dvignile in se bo proti poldnevju pokazalo prijetno sonce. Kot kaže, bodo z letošnjo zimo prišli spet drsali na svoj račun, medtem ko bodo smučarji čakali belega blagoslova izpod neba. Eno pa bo skoraj gotovo držalo, namreč da bo letošnja zima precej huda, kar so nam napovedovali že vremenski preroki.

Umril je dr. Pavel Krajc

Snoči ob 8 je znanega zdravnika v Leonišču dr. Krajca zadela možganska kap, ki pa ni bila še smrtna. Tudi zavesti dr. Krajc ob prvem napadu še ni izgubil. Takoj so k njemu prišli zdravniki dr. Merčun, dr. Lavrič in dr. Jemec. Trudili so se, da bi mu pomagali in ga očuvali pred drugim napadom, kar pa jim ni uspelo, kajti že po nekaj urah, ob dveh ponoči, je dr. Krajca zadela možganska kap v drugo. Temu drugemu napadu je dr. Krajc podlegel. Po prvem napadu ga je s tolažilni svete vere previdel katehet g. Premrou. Vsekakor je smrt priljubljene in spoštovanega zdravnika številne njegove prijatelje mučno presenetila. Dan pogreba se ni določil in bo objavljen v časopisu. Naj počiva v miru!

Lahko bi bil že red

namreč v naših gledališčih. Neštevilne so bile že prošnje gledališke uprave na obiskovalce, naj vendar točno prihajajo k začetku predstav, toda bilo je po vsem videzu vse zaman. Ko takole sedi v parterju in že uživa prijetno godbo in si se udobno vsedel, pa kar nenkrat zaslišiš, kako ti nekdo potihoma pošepne: Oprostite! Kaj vse bi rajši dal, kakor da se moram dvigniti in za teboj še vsa vrsta vse do sredine, kjer ima gospodična svoj sedež. Pa se kar nič ne čudi, če se moraš prav kmalu dvigniti v drugo, ko za gospo prihlača še njen mož. Pa ni samo v naši vrsti tako, ne. Sedaj vstajajo poslušalci v tej, sedaj v oni vrsti. In uverture je že zdavnaj konec, ko se v parterju vse nekako umiri. Pa je tudi že čas. Res ne razumemo, zakaj ne bi obiskovalci predstav pravočasno prihajali k začetku, ali pa naj bi bili vsaj tako uvidni, da bi se do prvega odmora vsedli na prazne sedeže v začetku vrste in tako ne motili pravočasno došli obiskovalcev, pa tudi igralcev na odru. Temu večjemu neredu mora biti že enkrat konec. Če pa opomini in prošnje ne bodo imele uspeha, naj pa uprava sploh preprovo obiskovalcem vstop po začetku predstave.

Nesreče

Vesel Ciril kovaški vajenec iz Zaboršta, je šel mirno po cesti, pa ga je kar nenadoma podrl neki motociklist. Pri trčenju si je Ciril zlomil desnico. — Pliberšek Fric je pa tako nesrečno padel, da se je po obrazu močno poškodoval in je moral v bolnišnico. — Kurent Barbara iz Mengša doma, je pri srečanju z nekim kolesarjem kotegnila kratko. Pri padcu se je močno poškodovala. — Med ponesrečenimi, ki so včeraj pri-

šli iskat pomoči v bolnišnico, je prav gotovo usmiljenja vreden Kovač Ivan, ključavničarski pomočnik. V tovarni Motvoz je temu rezuju stroj zmečkal vse prste na roki. — Stupan Antonija je pri izstopu iz vlaka na postaji Ježici tako nerodno stopila, da si je zlomila desno nogo. — Vse ponesrečence so prepeljali reševalci v bolnišnico.

Razvedrilo pred pošto

To je bilo veselo in še več radovednosti snoči pred pošto. Res bil je pravi direndaj, kajti Miklavž je hodil po napušču nove Batove palače. Sprehajal se je najprej po napušču v Selenburgovi ulici, nato jo je pa mahnil še na Aleksandrovo cesto. Seveda so bile ceste takoj polne ljudi, kar v Ljubljani ni nič kaj nenavadnega, ko je pri nas »firbec« doma. Posebno mladina je bila tega Miklavževega sprehajanja zelo vesela, otroci se ga pa kar niso mogli nagledati. To je bilo vprašanje, to je bilo odgovorov. Veste, da so skoraj ves promet ustavili ti radovedni. In v trgovini, da ste videli kakšna gneča je bila okoli pultov. — Saj skoraj niso mogli uljudni prodajalci vsem postreči, toliko jih je bilo, ki bi radi nakupili za Miklavža cenene obutve. Miklavž v Batovi trgovini kupuje skoraj tako, kakor bi mu Bata dajal zastoj.

Maksimiranje cen koruze, koruzne moke in zdroba

Po uredbi o prometu s koruzo mora določiti banska uprava po zaslišanju Urađa za kontrolo cen prodajne cene koruze in mlevskih izdelkov iz koruze. Kralj. banska uprava je stavila po zaslišanju strokovnjakov glede tega naslednje predloge:

Cena normalni koruzi s 14% vlage bi stala franko postaja v Sloveniji din 304. Preprodajalci koruze bi prišli k tej ceni prometni davek in običajni trgovski zaslužek.

Mlini naj bi mleli mlevske izdelke normalno v naslednjem razmerju: koruzni zdrob 20%, koruzno enotno moko 60%, otrobe 18%.

Najvišja cena koruznih mlevskih izdelkov pri normalni mletvi in pri prodaji na veliko pekomi in trgovcem franko mlin ali skladišče veletrgovca, bi bila za koruzni zdrob 470 din, za koruzno moko 383 din, za otrobe 225 din. Pri večjih nakupih bi se dajali pod to ceno popusti, ki so v predlogu za veletrgovce določeni.

Te cene še niso definitivno določene, vendar morajo trgovine računati, da bodo določene cene približno na ta način in v tej višini.

Referat za kontrolo cen nas obvešča. K cenam bučnega olja v dravski banovini, določenimi z banovo odločbo z dne 29. nov. 1940, je dovoljeno pribiti banovinski trošarin v znesku 1 din.

Teden vzgojnih večerov za starše

Pedagoško društvo v Ljubljani bo priredilo tudi letos vrsto vzgojnih večerov za starše. Prvi teden vzgojnih večerov za starše bo na Državni učiteljski šoli od 9. do 14. t. m. Vsak večer se bodo vršila ob 8. predavanju po naslednjem sporedu:

9. XII.: Dr. Franta Mis: O slabotnem otroku.
10. XII.: Prof. Černejeva: Vzgoja v družini.
11. XII.: Dr. K. Brenkova: Časovni »ledališče«, kino in mladina.

S kolodvora v mesto in nazaj na vlak

Ljubljana, 5. decembra.

Vlaki prihajajo in odhajajo, kratek čas se pomode na kolodvoru, da spuste množice, ki so jih bili pripeljali v mesto in da sprejmejo nove. Vse hiti po opravkih, hlastna naglica je današnjega človeka vsega prevzela.

Ob izhodu se pred prihodom »Gorenjca«, »Nobranca«, »Stajerca« in »Dolenjca« zbirajo tisti, ki pričakujejo svojih znancev. Spraševati hodijo, če ima vlak kaj zamude, prestopajo se in postajajo. In že se odpro vrata, človeška reka se razlije na ulico. V pisanem vrvežu iščejo oči poznanih obrazov. Končno se tudi zadnji porazgube in tedaj ostanejo le še prav redki, tisti, ki morajo biti v bližini kolodvora, ker gledajo, da bi kako zaslužili kakšen dinar, postreščki.

Ljudje se porazgube po ulicah. Šolska mladina hiti med veselimi živzavom k pouku. Odrasli stopajo počasi in umerjeno. Star gospod pomaga svoji ženi, ko polagata grnado kovčegov in skatelj na tramvaj. Neki gredo na obisk, drugi po muhnih poslovnih opravkih, nove kupčije se obetajo. Ta se je pripeljal v bolnišnico, oni mora k advokatu, tretji je klican na sodišče. Večina pa jih prihaja, da bi kaj nakupila, česar doma ne more dobiti. Ob nedeljah pa, ko meščani hite iz mesta, da bi preživeli lep dan v prosti prirodi, s podeželja hite zlasti zlasti jasnici, ko se jim doma v pustem dnevu zdi dolga tisti, ki imajo kaj pod palcem. V kino hodijo in v gledališče, da jim dan mine skoraj minogrede.

Zanimivo je gledati te obraze. Zdravje prinašajo s seboj in svezost, vznemirjeni so nad vrvežem, v katerega zaidejo nenadoma, ko so iz dneva v dan doma vajeni ljubelega miru. Tu pa vse hiti, vozila švigajo, da jim je komaj moč slediti, ljudje skoraj ne hodijo, ampak tečejo.

V mestu teh deželanov skoraj ni opaziti. V kakšnem lokalni sicer spoznaš neznane goste po njihovem govorjenju, da so prišli z vlakom in da so za kratek čas sedli in naročili pol litra. Veselo se pogovarjajo o dobro opravljenem poslu.

Največ jih prihaja z vlaki jutraj in z opoldanskimi vlaki. Med zidovi se neradi zamujajo, nekam tesno se jim zdi in tudi — človek preveč zapravlja. Če zdrobi stotaka, je kar kmalu ob zadnji dinar, ki ga je dobil iz njega. Vsaka reč vendar toliko stane. Če le morejo, se vračajo v domači kraj že s prvimi vlaki.

Nekateri hite proti kolodvoru z jasnimi, zadovoljnimi obrazi. Še jutraj, ko so prišli in se odpravljajo s kolodvora, so bili videti mračni in začeljenjani. Sam Bog vidi, kako se bo iztekla stvar, zaradi katere so se morali sredi najhujšega dela odpraviti z doma. Vso noč nemara niso mogli zaspati, tako so se jim vsiljevale misli in ugibanja. Jutraj se budilke ni bilo treba, da bi jih o pravem času zbudila in spravila na noge. Zdaj je vse lepo v kraju, skrbi so izginile, vse se je dobro izteklo, boljše kakor so bili pričakovali. To bodo doma veseli, ko jim bodo lahko postregli z dobro novico! Kakor bi se jim odvalil kamen od srca, se jim zda vse zdi lahko in svet se jim spet kaže v lepši luči.

Drugi pa se vračajo zaskrbljeni in zamišljeni. Toliko potov so morali opraviti, tako kolžije pole so imeli, marsikakšna reč je zavisela od tega, kako bodo končali. Nič gotovega še ni, vsekakor pa se ne obeta kaj prida. Vso vožnjo bodo morali premišljevali, ujeti v krog tesnobnih misli, ugibanj in tehtanja. Nekdo je prišel vprašat za službo, ki mu je bila obljubljena, pa je zvedel na več krajih, da na njegovem mestu sedi že nekdo drugi, človek, ki so mu drugi segli pod pazduho. S težkim srcem štejejo dinarje za vožnjo. Le kako se bodo zdaj prebijali naprej, ko so prav na to računali?

Včasih se zdi, da se je dan kakor nekam razširil, da je postal elinejši in da traja skoraj brez kraja. Mesto je v venci, pred kolodvorom stoji mlajši. Tisočglave množice se vsipajo v veselo jutro, vse preveča slavnostno razpoloženje. Iz vseh krajev so prihili ljudje na slavnostne prireditve, o katerih seže glas tudi v zadnjo zagorsko vas. Deželani se

le težko znajdejo v tem metežu in v tej gneči. Izkušnjeji vzamejo vodstvo skupine, ki prihajajo iz domačega kraja. Po končanih slovesnostih se vračajo na domove, polni silnih domov, napol vrto-glavi od trutja in mestnega nemira.

V vlakih se ljudje seznanjajo in sklepajo slučajna poznanstva. Krajša postane vožnja. Zdaj, ko so vozovi lepo zakurjeni, je potovanje prijetno. Ljudje so boljše razpoloženi, lažje najde beseda pot od človeka do človeka. Drug drugemu zaujajo, po kaj so šli v mesto in kako so tam opravili.

Poravnajte naročnino!**Murska Sobota**

Sobota je slovesno praznovala praznik zedinjenja. Danes, ko mnogi narodi preživljajo usodne trenutke, je slovenski narod tudi na skrajni vzhodni meji s ponosom in veseljem obhajal 22 letnico osvobodjenja. Slovenska Krajina, ki je bila dolga leta odtrgana od ostale Slovenije, se je v teku 22 let prerodila in postala nerazdružljivi del lepe slovenske zemlje in močne Jugoslavije. Sobota, metropola Slov. Krajine, je bila danes vsa odeta z državnimi zastavami, kot videti izraz čustva in pripadnosti.

Ob devetih je bila slovesna služba božja, ki jo je daroval domači župnik g. Vojkovič. Službe božje so se udeležili zastopniki vojske, žandarmerije in vseh državnih in privatnih ustanov. Po službi božji so se vsi odličniki napotili v Prosvetni dom, kjer je bila kratka in prisrčna proslava. Pevsko društvo »Zarja« je za uvod zapela državno himno, naka je sledila deklaracija in jednat govor odvetnika g. Bajleca o pomenu prvega decembra. Pevsko društvo je še zapelo »Kaj ti je deklaracija« in »Hej Slovanci«, s čimer bila proslava zaključena.

V grajskem dvoru je imel mestni občinski odbor pod predsedstvom župana g. Hartnerja slavnostno sejo. G. župan je pozdravil vse predstavnike oblasti in druge odličnike, ki so se udeležili slovesnosti. Prav posebno je poudaril čustva, ki danes prejajo v Slovence, Hrvatine in Srbe za skupno in nerazdružljivo Jugoslavijo. Smiselno lepe besede tega vplivnega moža javnega življenja v Soboti je motil malo tuji naglas, vendar so bile njegove zgodbene besede z odobravanjem sprejete. Slavnostni govor je nato imel član občinskega odbora inž. Zobeč, ki je z izklesanimi besedami poudaril pomen zedinjenja. Vmes je pevsko društvo »Zarja« zapelo nekaj narodnih pesmi. Nato je g. župan zaključil slavnostno sejo.

Prav tako je bila služba božja v cerkvah drugih veroizpovedi. Tudi vse šole so proslavile državni praznik. Vsem proslavam so prisostvovali tudi zastopniki Pododbora združenja rezervnih častnikov in gasilci.

Postala je žrtve mazaštva. V šalovski občini je neka mlada žena poskušala odpraviti dvomesečno nosečnost. Zatekla se je v sosednjo vas k neki ženski, ki ji je poskušala pomagati z neprimernim orodjem. Pri nesrečni ženi je kmalu nastopilo zastupljenje in se je morala zateči v sobosko bolnišnico. V bolnišnici ji poskušajo rešiti življenje s transfuzijo krvi. Oblast bo morala vaško mazaštvo z vsobrebzornostjo zatreči, ki nikakor ni v ponos in korist naroda.

Hitro so ga izsledili. Pri nekem posestniku v Petajncih je bilo pri belem dnevu vlomljeno. Posestnik je odšel z doma in med tem časom je neznan zlikovec odnesel 4800 din, 290 mark in še druge drobnarije. Toda vlomilec ni imel sreče, ker ga je že naslednji dan izsledila orožniška patrrola. Vse drobnarije je vrgel s petajnskega mosta v Muro, dočim je marke zamenjal v Gornji Radgoni. Pri njemu so orožniki še našli 5800 din in je moral v zapor.

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih je v tajni razpravi sodil o velikih tatvinah suhih gob, ki jih je neki mladenič odnašal ponoči iz skladišča trdke I Sever & Comp. na Gosposvetski cesti v času od julija do začetka oktobra. Fant je imel po mnenju trdke wertheimski ključ od skladišča. Lahko je prihajal ponoči v skladišče. Vreče suhih gob je metal skozi okno na vrt evangelijske cerkve. Od tam pa jih je zjutraj na izposojenem vozičku odpeljal na Figovcevo dvorišče, od koder mu jih je potem neki čevljarski pomočnik vozil prodajat k nekemu trgovcu z deželnimi pridelki in celo k trdku Severu.

12. XII.: Prof. Kobilica: Vzgojno sodelovanje sole in doma.
13. XII.: Prof. Čopič: Igra, šport in delo.
14. XII.: F. Brenk: Pomoč otroku pri izbiri poklica.

Opozarjamo vse starše na ta predavanja ter vabimo, da se jih udeležujejo v čim večjem številu. Morda je danes bolj kot kdaj koli potrebno, da vsaj od časa do časa razmišljamo o vzgoji naše mladine in ji posvetimo nekaj časa. — Vstopnine ni.

ver sami. Pokradel je 1451 kg suhih gob v vrednosti 52.479 din. Fant, ki je star komaj 18 let, je pred sodniki vse priznal. Denar je zapravil v veseli družbi. Nakupil pa si je tudi razne luksuzne stvari. Mali kazenski senat ga je obsodil na 12 mesecev strogega zapora.

»Tatvine drv in drugega kuriva je treba najstrožje kaznovati v teh časih stiske in draginje«, takole približno je izjavil predsednik mralega senata, ki je obsodil oženjenega delavca Maksa Muleja, doma iz Bodešča, občina Ribno pri Bledu, zaradi tatvine bukovih drv in poskusa goljufije na 1 leto in 4 mesece strogega zapora in na 120 din denarne kazni. Mulej je raznim posestnikom ukradel v gozdu 36 kub. metrov suhih bukovih drv. Pozneje je ponujal posestniku Lahu v Tržiču 172 kub. metrov drv na prodaj, ki naj bi jih imel v svojem gozdu. Kupčija je bila že sklenjena in je bil posestnik Lah pripravljen odšteti Muleju 2000 din are, pa je pravočasno izvedel, da Mulej ni lastnik niti enega kubika drv. Za vsak kubični meter ukradenih drv je dobil Mulej po 1 mesec zapora, za poskus goljufije pa 4 mesece in 120 din denarne kazni.

Paik z Zlate ceste

Van Vyke Mason

»Za božjo voljo, inspektor!« je kričnila. »Kaj počenjate? Ali ste znoreli?«

Paul Greaber, ki se je takoj prikazal, ni bil prav nič nanj vznemirjen. Catleena je primerjal sedaj z zverjo, ki je obkoljena od vseh strani in ki samo še premišlja, na katerega sovražnika bo najprej planila.

Za Doro se je pojavil tudi dr. Lose, miren in ravnodušen.

»Kaj to pomeni, inspektor?« je vprašal. »Ste nas zato klicali, da nam pokazate svoje strelke zmožnosti?«

V sobi se je zavonjal duh strelnega prahu.

»Oprostite, ker sem Vas mogoče vznemiril. To je bil samo nedolžen poskus.« Medtem ko se je opravičeval, je natančno opazoval vse štiri udeležence v tej tragediji. Nikar se zaradi tega ne vznemirjajte. Ne bom več streljal. Vrnite se brez skrbi zopet vsak v svojo sobo...

Vsi štirje so proti svoji volji ustregli njegovi želji. Ko je Catleena ostal z nadrednikom sam v sobi, se je takoj napotil k zidu in začel pregledovati jamico, ki jo je napravila krogla v zidu.

»Vidite, Lynch, ti dve jamici sta po vsem različni,« je začel pojasnjevati Lynchu. »Ti jamici sta različni in po obliki in po velikosti. Edino kar jima je skupno, je to, da sta dve jamici. Sedaj bova videla, kako je s tem naboji.«

Sklonil se je k tlom, kjer je ležal naboj poleg malega kupčka prahu in apna. Lynch, ki se je prav tako z zanimanjem sklonil, je primerjal ta naboj z onim, ki so ga našli poleg zida, potem ko je bil že izvršen umor Rogerja Buntona. Čeprav ni vedel, do kakšnega sklepa bo prišel njegov šef, je vseeno rekel:

»Očividno tudi ta dva naboja nista enaka, inspektor.«

»Imate prav, narednik. Če upoštevava tudi to, da sta šla oba naboja skozi dve povsem drugačni snovi... morava priznati, da je ta naboj drugače sploščen kot oni.«

Catleena je bil zadovoljen s svojim porokom. Oba naboja je spravil v žep.

S tem Catleenovimi poskusi še niso bili končani. Z energičnimi koraki se je približal kamninu in prijel veliko lopatico, ki je bila še vedno priložena na zid. Ta lopatica je od vsega početka, še preden je videl rano na Buntonovih prstih, pritegnila nase njegovo pozornost.

»Narednik, pojdite malo sem! Poglejte to lopatico. Kaj mislite, da je to?«

Pokazal mu je na konec lopatice.

»Videti je, da je pepel, toda ni izključno, da ne bi bilo to apno,« je odgovoril narednik.

»Tako je. Tudi jaz sem istega mnenja. To vse nam dokazuje, da Roger Buntan ni bil ubit z nabojem iz revolverja. Dolgo časa smo potrebovali, da smo to ugotovili, toda zdaj mislim, da smo na pravem sledu.«

ENAINDVAJSETO POGLAVJE.

Catleena se je težko premagal. Čeprav je zdaj sumil morilca, in na kakšen način je bil Roger Buntan ubit, so ostale nepojasnjene še tri važne stvari. Najprej ono brenčanje v trenutku umora, drugo oni smrad in tretje oseba onega skrivnostnega gospoda Mullina.

»Kaj ima sklen duh kot izgorela dlaka?« se je vprašal Catleena.

Nenadoma mu je prišlo na misel: perje. S samim tem se mu je odprla še ena nova možnost. Katere smrtonosno orodje ima na sebi perje? Po kratkem razmišljanju se je spomnil: puščice, vse vrste puščice. Torej so bile... puščice.

Naenkrat mu je padel pogled na jasponeko orožje, ki je kot okras viselo nad kamninom. Sedaj mu je postalo vse jasno. Hotel je kričniti, toda istočasno je zapazil nekaj, kar mu do sedaj ni padlo v oči: lok, ki so viseli nad kamninom so bili vsi očiščeni prahu, dočim je bil velik japonski ščit pokrit z debelo plastjo prahu.

»Sedaj vidite, Lynch, končno je tudi brenčanje pojasnjeno! Ali veste, odkod je prihajalo? Zaradi tega, ker je moral morilec napeti lok, ko je izvršil umor, ko pa je spustil puščico na svojo žrtev, je napetil lok zabrenčal. No, to je vsa razlaga in mi iščemo revolver, ki ga sploh ni. To smo bili zabiti!«

Catleena je snel z zida lok in ga pazljivo pogledal.

»Roger Buntan je bil prav gotovo ubit s puščico izstreljeno s tega loka.«

»Dobro, inspektor, toda odkod je puščica v tej trdnjavi in kam se je po umoru izgubila?«

»Da, narednik, to vprašanje je upravičeno. Ne vem, kako je morilec mogel prineseti to puščico sem. Sedaj moram še enkrat pogledati pepel v kamninu. Tam, ali pa kje drugje v hiši bomo prav gotovo našli konico one strelce, s katero je bil izvršen umor Vidite, narednik, da je morilec Rogerja Buntona najprej ustrelil z lokom, nato pa je z lopatico napravil eno jamico v zidu, da bi se zdelo, da je zid udaril naboj. Nato pa je nek prepričan naboj vrgel v zid. Po umoru je vrgel strelco v ogenj v kamninu in zaradi

tega je nastal oni gnusni smrad, ki sva si ga z Mac Nallyjem tako napačno tolmačila.«

»Vse to je popolnoma umevno, inspektor!«

»Se bolj pa bomo o tem prepričani, če bomo našli v pepelu konico strelce.«

Vključvsem iskanju pa konice ni bilo nikjer dobiti. Lasje inspektorja Catleena so bili že čisto pepelnati, a na njegovem čelu se je pojavila široka guba. Končno, ko je zamenjal konico, se je vzravnil.

V tem hipu mu je padlo v glavo nekaj novega. Spomnil se je, da je iskal revolver, ki ga sploh ni bilo. Mogoče je isto tudi s to konico, ki je navadno tudi že kovina. In še nekaj: Ali ni mogoče, da tudi oni skrivnostni Mullin, čigar oseba ni bilo mogoče ugotoviti, spada prav tako med abstraktne stvari. Dodaj ni našel nobenega stvarnega sledu, ki bi dokazoval, da zares obstoja. Ali ni mogoče, da se kdo drugi skrivajo pod tem imenom? Če je to neko lažno ime, kdo bi se lahko skrivl pod tem imenom?

Catleena je nekaj razmišljal, nato pa je se obrnil k Lynchu:

»Ta problem Mullina bom rešil z drugimi. Medtem ko se bom jaz razgovarjal z Doro Dabrey, preiščita s Connorjem njeno sobo in sobo Johna Buntona. Kadar Vam ukažem, da preiščita sobo, potem, vedita, kaj mislim.«

Narednik se je nasmehnil.

»Razumel sem, g. inspektor. Vse stvari v sobi bova zelo natančno pregledala.«

Od tu in tam

V zunanjem ministristvu so se začela pogajanja med nemško in jugoslovansko delegacijo za sklenitev posebnih sporazumov o obmejnem prometu in o pobijanju tihotapstva. Potreba po takem sporazumu se je pokazala že tedaj, ko je Nemčija zasedla Avstrijo, toda zavoljo tehničnih zaprek so pogajanja odlašali do sedaj. Nemško delegacijo vodi generalni ravnatelj v nemškem finančnem ministristvu dr. Wucher, jugoslovansko pa pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilja.

V trenutku, ko je Italija stopila v vojno, je bilo v italijanskih pristaniščih več robe, katero je bila naša država naročila iz Amerike. Tako je bila večja količina surovih kož, bombaža in lisa. Roba je ostala blokirana do sedaj. Pred nedavnim pa se je mudila v Italiji jugoslovanska delegacija pod vodstvom podguvernerja Narodne banke dr. Belina in dosegla, da bo Italija blokirano blago osvobodila in dala dovoljenje, da se odpele v našo državo.

Novosadska trgovska in obrtniška zbornica je imela svoje zasedanje in je razpravljala prvenstveno o domačem gospodarstvu. Zastopniki pridobitnih sloj so govorili tudi o novem načinu vodstva našega gospodarstva in izrazili mnenje, da je treba pri nas postaviti uravnavano gospodarstvo na prave temelje in da je treba v ta namen izdelati temeljni načrt. Vlada naj bi upoštevala pri tem predvsem želje pridobitnih slojev in naj bi zato ustanovila poseben posvetovalni odbor, ki bi izdelal celoten gospodarski načrt.

Arhijerejski sabor pravoslavne cerkve v Beogradu je še vedno zbran in razpravlja o perečih vprašanjih cerkve in duhovščine. Predvčeršnjim se je na zasedanje pripeljal tudi žički episkop dr. Nikolaj Velimirovič, ki se doslej ni udeleževal nobenih sej sabora iz razloga, ker se je bil po smrti patrijarha Varnava spri z vodstvom pravoslavne cerkve.

Pred tednom dni je bila zaprta zagrebska univerza zaradi nemirov, ki so jih uprizorili politično skrajnostno usmerjeni hrvatski študentje proti tovaršem, ki so za polidiko dr. Mačka. Prišlo je tudi do streljanja in je bil en študent ranjen. Univerzitetne oblasti so bile prisiljene, ukiniti predavanja za nekaj dni. Rektor dr. Ivšič je med tem poskušal pomiriti študente, da bi se delo na vseučilišču lahko nadaljevalo. Jutri pa se bodo predavanja spet nadaljevala.

Zaradi skrivanja žitne zaloge je bil kaznovan trgovec Heinrich Schlarb iz Somborja. Mož je bil prijavi precej manjšo količino žita, kakor pa bi moral prijaviti po določilih uredbe o popisu živil in žitnih zalog. Pred sodiščem se je zagovarjal, da zaloge ni prijavil, ker jo je vso prodal Prizadu. Navzlic temu pa je bil obsojen na mesec dni zapora in 20.000 dinarjev denarne kazni. V novem Sadu pa je bila kaznovana neka hišna posestnica, ki je nezakonito povisala najemnine svojemu stanovanjskemu najemniku. Dobila je kaznen 3000 dinarjev.

Silno detonacijo so v sredo slišali prebivalci Novega Pazaria v Srbiji. Okrog poldneva so zaslišali najprej neke vrste topovsko streljanje, nato pa detonacijo in ropot, ki je trajal dve minuti. Ljudje so drli iz hiš in začeli ugihati, kaj naj bi to pomenilo. Nekateri so menili, da je tresnilo ob hrib kakšno tuje letalo, natovarjeno z bombami, drugi pa so rekli, da je bil najbrže meteor, ki je padel v bližini kraja. Mnogi ljudje so šli v okolično pregledovat, pa niso našli ničesar.

Miklavžev večer

v
gostilni „Pri Lovcu“
Rimska — Bleiweisova cesta

Dijaške božične počitnice bodo na srednjih, osnovnih in strokovnih šolah trajale 18 dni od 22. decembra do 10. januarja. Prosvetno ministristvo je ta odlok izdalo za svoje področje, medtem ko bo hrvaški ban izdal posebno odločbo za ozemlje hrvaške banovine.

S tajinstvenim zločinom se bavi zagrebska policija. Ko je prišel — — — — — Gjurja Weiss opoldne domov, je našel svojo ženo Marijo na tleh sedečo in mrtvo, s kescem vrvi okrog vratu. Na oko je bilo videti, da je žena naredila samomor in da se ji je vrv po izvršenem dejanju utrgala. Zavod za sodno medicino pa je pri raztelesi ugotovil, da gre za zločin. Ženska je bila pred obašenjem zadavljena, kar je dokazovala notranja krvavitev. Na podlagi tega dognanja je policija začela izpraševati njenega moža, ki je na dolgo in široko pripovedoval, kako je je našel mrtvo. Menil je, da je žena kazala znake živčne neurejenosti in da je verjetno to poglavo v smrt. Sosea pa je povedala, da je bila pokojnica vedra ženska in da je usodnega dne mesila kruh in pripravila tudi hrano za svoja dva mesečnega otroka. Prav gotovo vsega tega ne bi pripravila, če bi sklenila posloviti se od življenja. Prav tako za seboj ni zapustila tudi nobenega poslovnega pisma. Zaradi takšnih nasprotij je policija Weissu pridržala v preiskovalnem zaporu.

Neenavdno dobrodelno dejanje je sklenil narediti lastnik kinematografa v Zaječarju Čeda Janković. Mož je prejel petičen in je znan kot velik dobrotnik revožev. Poleg posestva ima tudi lepo poslopje in v njem kinematograf. Te dni pa je objavil javnosti, da bo opustil svoj kinematograf in da bo preuredil vse poslopje v bolnišnico, ki bo imela 60 postelj. Vse notranje opremo bo prav tako sam preskrbel. V mestu so bili njegovega sklepa nenavadno veseli.

Vzledno astro so na zagreškem sodišču zasliši judovskega trgovca Mojzesa Saloma, kateri je bil podražil manufakturno blago za ogromne zneske. Mož je bil svoj čas zaradi tega že poslan na prisilno bivanje v Liko, ko pa se je proti njemu začela razprava, je bil prepeljan v Zagreb. Pred sodnikom se je silno drzno vedel. Za podražitev, ki ni bila upravičena, je imel edino ta izgovor, da njegovo početje prav nikogar ne briga. Sodnik je označil njegovo dejanje kot skrajno nesocialno in zločinsko in mu je zato prisodil deset in pol meseca zapora, 202.000 denarne kazni, obenem pa odredil zaplombo vsega tistega blaga, katerega cene je obtoženec povisal. To blago je vredno poldrug milijon dinarjev.

50 ranjenih je obležalo po bitki med 500 sezonskimi delavci na postaji Beči Manastir v Baranji. Staro sovraštvo med njimi je vzplamtelo, ko so čakali na vlak, da bi se odpeljali domov v Medjimurje. Na mah so se spoprijeli in zablskali so se noži. Ko je prišel vlak, so se vsi vsuli vanj, na tleh pa so ležali v krvi trije umirajoči, ki so vsi imeli po več vbovov in pljuča, zraven njih pa je bilo še drugih 47, ki so imeli manj nevarne rane. Preden so prišli orožniki, pa je vlak odpeljal.

KINO MATICA
Telefon 22-41
ob 16, 19 in 21 uri

Za Miklavža predvajamo nepozabljivo in vedno zaželeno pravljico
Sneguličica
Nova kopija v francoskih verzih. Magično delo Walt Disney-ve genialnosti. Vseeno lepa simfonija barv, glasbe in duhovnosti

Večer nestrpnega pričakovanja ... je Miklavžev večer za pridne in poredne otroke

Ljubljana, 5. decembra.

Pa je le prišel sveti Miklavž! Da, sveti Miklavž, okoli katerega je spletenih toliko lepih dogodov, toliko otroškega čara. Vsi se ga veselimo, tako starejši kakor mladi, naši otroci. Vse pripisujemo njegovi dobroti. Če nikdar med letom ne prejmemo kakega darila, ga Miklavž najbrž prinese. Vsakega hoče razveseliti in presenetiti.

Vsak večer že nekaj dni pred njegovim godom bajajo mamice svojim otrokom o dobrotnem možičku-Miklavžu, kako hodi od hiše do hiše in prisluškuje, ali so otroci pridni. Sem pa tja je slišati na okno ali na vrata neko trkanje, češ Miklavž posluša in se jezi nad hudobnimi otroci. Ta Miklavž pa res vse vidi. Celo skozi zid. In potem piše v črno knjigo grešnice, v zlato knjigo pa pridne in ubogljive. Da, višek vsega tega hrepenenja in pričakovanja pa je na Miklavžev dan. Danes bo nosil darila in obdaril bo pridne otroke. Za poredne paglavce pa nima nič v svoji globoki malhi, ki je vedno polna vsakršnih dobrot. Koliko gorečih prošelj je izrečenih, kako prisrčno molijo, ali pa se uče moliti lepe molitvice ti naši malčki. Pa se pisati se hočejo naučiti, še preden bi šli v šolo, samo, da bi lahko z lastno ročico napisali pisemce za ljubega Miklavža. Pa ne morejo drobne ročice napisati teh velikih prošelj. Očka ali pa mamica mu morata sestavljati pisemce, ki je polno želja. Kako premišlja, kaj vse bi ljubemu Miklavžu naročil in kaj naj mu prinese. Nekaj dni pred Miklavževim dnem ne morejo otrocički spati tako kakor spe sicer! Kar ne morejo pa ne morejo priti do trdnega spanja: vse slišajo, spat gredo pozno, kmalu vstanejo in Miklavž jim je v glavi od jutra do večera. Ko se pa Miklavžev dan vse bolj približuje, pa so že kar iz sebe. Ni jih skoraj mogoče ugnati, vsak dan postavljajo svojo pošto na okno sobe, da jih Miklavž res ne bi pozabil, da res ne bi pozabil prinesiti Jakcu konja, Borisu trobente, Ocku pa čelade in sablje. Veste, Okec je ves navdušen za vojake in pravi, da bo gotovo vojak, ko bo velik. Pa tudi Sonja se ni pozabila priporočiti za lepo punčko, ki jo je oni dan, ko je šla z mamico na sprehod, videla tam na Miklošičevi cesti. Ona črna punčka v izložbi ji je silno ugajala in kar ločiti se ni mogla od izložbenega okna. Pa je mamica takrat dejala, da ji jo bo že Miklavž prinesel, seveda če bo pridna. Pa je bila res Sonja te dni tako pridna, da je še opaziti ni bilo v stanovanju, čeprav je sicer druge dni bilo stanovanje vse njeno.

In končno — toliko zaželeni Miklavžev večer je tu. Otroci so na trnju. Nič jim ni niti za jed, na nič drugega ne mislijo danes kakor na tega dobrega možička. In da vidite, kako velike košare nastavljajo na okno kuhinje ali sobe, pa v košare še enkrat poslednje prošnje. To noč pa jim je spanje še posebno nemirno. Skoraj težko je mamici pričakovati Miklavža in mu naročiti, naj se spomni tudi njenega otroka. Dolgo, dolgo otrok bedi, a končno ga le »zmanjka«, zaziblje se v globok sen.

Športne vesti

Nj. kr. Vis. knež. Aleksander
- pokrovitelj nedeljskih dirk
na ZSK Hermesu

Moto Hermes je prejel iz pisarne Nj. Vel. kralja obvestilo, da je Njg. kr. Vis. knežev Aleksander blagovolil sprejeti pokroviteljstvo nad nedeljskimi motornimi dirkami, ki bodo v nedeljo na hermežanskem stadionu in katerih čisti dobiček je namenjen biološkim žrtvam.

Za nedeljske moto dirke na Hermesu vlada kljub skrajno poznemu in hladnemu terminu veliko zanimanje. Tako funkcionarji kakor dirkači se za nedeljske dirke pripravljajo z največjo vestnostjo. Atraktivna dneva bo tekma med »Letecim Kranjem« Staričem in najboljšim Hrvatom Babičem. Upamo, da se bo pri teh dirkah definitivno, brez vsakih motenj lahko rešilo vprašanje, kdo je najboljši med najboljšimi. Poleg ostalih Zagrebčanov bodo prišli Metz, Likar, Kopic, Kralj, Vuković in drugi. Od Mariborčanov poznani Cerič in Komelj. Od naših domačih pa Puhar na Puchu, Kavčič in Jakopič na DKW kompresorjih. Seveda ne bo manjkalo vozača Trampušca, ki bo, kot smo videli pri zadnjih dirkah, v kratkem resen konkurent »Letecemu Kranju« in Babiču.

Poleg teh dirkačev bodo nastopili tudi drugi slovenski dirkači, ki so se že pri prvi otvoritveni dirki dobro izkazali.

Naši plavalci v Budimpešti

Madžarska plavalna zveza priredi 22. decembra v Budimpešti veliko plavalna prireditev, pri kateri bodo sodelovali poleg madžarskih plavalcev tudi nekateri inozemski plavalci. Za to priliko je madžarska plavalna zveza preko jugoslovanske plavalne zveze povabila tri naše najboljšje plavalce, in sicer Toneta Cererja, Branka Žižka in Luko Ciganoviča. Jugoslovanska plavalna zveza, ki je dobila povabilo za božično gostovanje naših plavalcev v Budimpešti, pa je prišla do zaključka, da povabila Madžarov ne more sprejeti vsaj v celoti ne. Jugoslovanska plavalna zveza zatrjuje, da vabilo madžarske plavalne zveze ni tako, kakor so ga Madžari objubilali v Szegezinu, oziroma v Splitu. Madžari so tedaj izjavili, da bodo povabili v Budimpešto nekaj naših najboljših plavalcev, katerim bodo nudili tudi desetdnevni trening, ne pa, kakor so napravili sedaj, samo na dvodnevno gostovanje. Po mnenju jugoslovanske plavalne zveze bi na to prireditev odšel lahko samo Tone Cerer, ki redno in marljivo trenira v Belgradu. Za Ciganoviča pravijo v Zagrebu, da se je komaj vrnil iz orožnih vaj ter da je izven treninga, prav tako pa da ni v najboljši formi tudi Branko Žižek. Ne glede na to, da je Žižek še vedno pod suspensijo. Iz Belgrada pa poročajo, da so vsi trije plavalci, katere bi želeli Madžari videti v Budimpešti, v najboljši formi in da bodo odpotovali v Budimpešto v vsakem primeru.

Slutimo, da se bo razvil spet majhen spor med Zagrebom in Belgradom, in sicer zaradi tega, ali naj gredo slovenski plavalci (Tone Cerer in Branko Žižek) v Budimpešto ali ne.

SK Ilirija v Belgradu. Plavalna sekcija SK Boba iz Belgrada je v razgovorih z letošnjim državnim prvakom v plavanju SK Ilirijo za dvodnevno gostovanje v Belgradu. Dvoboje med Bobom in Ilirijo naj bi bil v soboto in nedeljo, 7 in 8. decembra. V Belgradu, in sicer v Krsmanovičevem kopališču Ilirija bo odpotovala v Belgrad s svojimi najboljšimi plavalci in plavalkami.

In zjutraj. Še ni se dobro zdanilo, pa že hite iz toplih postelje mali radovedneži, kaj jim je Miklavž prinesel in ali jih ni pozabil. Skoraj nobeden se ni prevaral o dobrotnemu Miklavžu. Skoraj vsak je dobil to, kar je prošil. Se umiti se niso imeli časa in so budni, da nobeno jutro tako. In veselja, veselja je še več kakor pa je velik koš, ki so ga nastavili zvečer. Sonja je dobila svojo lepo punčko in kar prepričana je, da je skoraj še lepša kakor je bila ona tam na Miklošičevi cesti. Kar takoj sta postali nerazdružni prijateljci, še v posteljo mora nova punčka z malo Sonjo. Pa tudi Babičca je dobila svojega medvedka, ki ji je naredil neizmerno veselje. Seveda Miklavž je bogat, pa ji je tudi lahko kupil tako lepega medvedka. Jacek pa ni dobil svojega konja-belca, ki si ga je tako želel. Ni ga dobil. Pa mislite, da ga je Miklavž pozabil? Kaj še, njega pa že ne, ko je pa tako pridn. Zalosten je bil zelo zelo, ko je bilo v košari samo nekaj slaščic, pa samo šibo mu je pustil ta grdi Miklavž. Mamica ga tolaži, da je le morda Miklavž zgrešil hišo, ko je pa bila tako trda noč, in temno kakor v rogu. Seveda se je Jakcu to zelo moglo. Sredi dopol dneva pa se kar naenkrat oglasi zvonec na vratih in nek možiček prinese belega konjička, rekoč, da ga je Miklavž pustil pri njem ponoči, ker so bila večna vrata zaprta. Jacek je skoraj od veselja jokal. Pomislite, jokal je od veselja. Vse grdo o Miklavžu je hipoma pozabil, pa še žal mu je bilo, da je mislil tako.

Miklavž je pa res dober. Tudi onih malih tam v ljubljanski Sibiriji in tam v jami za Bežigradom Miklavž gotovo ne bo pozabil, nekaj jim bo gotovo prinesel. Prinesel jim bo vsaj nekaj keksov, nekaj sadja, pa morda topel pulover. Nič ne bodo dobili onih lepih igračk, kakor otroci bogatih. Pa nič zato, samo da jih Miklavž ni čisto pozabil. Le Bog daj, da bi se teh ubogih otrok spomnil sveti Miklavž tudi s tem, da bi jih povabil na Miklavžev večer te ali one organizacije in da bi jim tukaj napravil otroško veselje, ki se posebno revnim tako globoko vtisne v otroško dušo.

Drava je prinesla utopljenca iz Beljaka

Maribor, 4. decembra.

V Selnici ob Dravi je naplavila Drava na falskem jezdu dne 15. novembra truplo starejšega moža, ki je ležalo kakih 14 dni v vodi. Bilo je skoraj golo, obleka vsa raztrgana, poznali so se na njem tudi sledovi butanja ob kamenje in iz vsega tega so sklepali, da ga je voda prinesla od daleč. Ker ga nihče v okolici in vzdol Dravske doline ni prepoznal, so ga pokopali med neznanci, ki jih tukaj Drava vsako leto nekaj naplavi in počivajo potem na selniškem pokopališču. Sedaj pa se je posrečilo na podlagi ure in vzorcev obleke utopljenca ugotoviti njegovo identiteto. Truplo je prinesla reka celo od Beljaka, kar je tudi za Dravo sivojstrsten rekord. Ponavadi odlaga reka svoje žrtve dosti poprej, toda zadnji mesec je bila voda silno visoka ter deroča in tako se je zgodilo, da je nosila tega utopljenca od Beljaka pa do Fale. Tudi okolnosti, ki so zahtevale pokopnikovo smrt v valovih Drave, so nenavadne. Piše se Ivan Kolina iz Brega v občini Rožek pri Beljaku, pristojen je pa v Radovljico na Gorenjskem ter je jugoslovanski državljani. Je upokojen višji sodni pisarniški oficial ter je živel stalno pri Beljaku, kjer je imel družino in lepo posestvo. Kolina je bil zelo zaveden Slovenec. Zadnje čase je postal močno zamišljen ter je kazal znake duševne zmedenosti. Očividno so vplivali nanj dogodki iz njegove okolice, ker je vedno fantaziral, da ga bodo zaprli ter mu vzeli posestvo in da ga preganjajo. Dne 10. novembra je odšel od doma v smeri proti Dravi. Domači so šli kmalu za njim, pa ga niso več mogli doklicati, ko pa so našli na bregu njegov površnik in klubok, so vedeli, da si je v duševni zmedenosti poiskal smrt v valovih reke, ki ga je potem prinesla na slovensko zemljo, kjer je našel svoje zadnje počivališče.

Trije ljudje v dravskem čolnu v nevarnosti

Maribor, 4. decembra.

V Vasi pri Sp. Vižingi obratuje na Dravi majhen brod, ki je last Kmečk delavske zadruge ter služi samo za prevažanje ljudi med obema bregovoma reke. Kot prevoznik je nastavljen 24letni Ivan Verber. V tem čolnu bi se bila te dni skoraj pripetila usodna nesreča. Brodič je že star ter zajema vodo. Ko so prišli v Verberju trije kmetje iz Remšnika in sicer: Levko Lovrenc, Kraker Albin in Snabl Tomaž, ter ga prosili, da jih prepelje z brodom na drugo stran reke, je bil čoln poln vode. Morali so najprej izprazniti vodo, da so lahko odrinili od brega. Ko pa je bil čoln šele kakih 6 metrov proč od brega, je brodnik opazil, da voda naglo vdira vanj. Zaradi tega se je prestrašil nadaljne vožnje, pa je skočil iz čolna v vodo ter spaval na breg, ostali tri potnike pa je prepustil v čolnu svoji usodi. Med tem je deroča Drava gnala čoln proti sredini toka. Ker kmetje, ki so bili v čolnu, niso znali plavati, povrhu pa je bila reka silno narasla in deroča, jim ni preostalo drugega, kakor poskusiti, da z vsemi napor dosežejo drugo nabrežje, proti kateremu jih je gnal vodni tok, ali pa vsi trije utonejo, če bo voda prenaplo vdrla v čoln ter ga napolnila, da se bo potopil. Imeli so srečo, dosegli so rešilno nabrežje, preden je bil čoln zvrhano poln.

Roparji odnesli iz cerkve ciborij in monštranco

Maribor, 4. decembra.

Pri Sp. Sv. Kungoti so preteklo nedeljo zjutraj odkrili cerkven rop, ki je močno razburil vso župnijo. Ko je prišel zjutraj cerkvenik pripravljati oltar za sv. daritev, je opazil, da je tabernakelj s silo odprt, svete posode pa so iz njega izginile. Takoj je odhitel po župnika g. Vinka Kranerja, ki je nato ugotovil, da so obiskali svetišče brezvestni roparji ter ga oropali. S silo so odprli z nekim železnim vzvodom vrata na tabernaklju ter si prisvojili monštranco in ciborij, ki sta bila oba napravljena iz srebra ter pozlačena. Obe posodi predstavljata vrednost 9000 din. Ropar — ne ve še, ali

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura v C	relativna vlažnost v %	oblačnost	Veter (smer, jakost)	Pada-vine (mm)	vrsta
Ljubljana	766,4	0-4	-7,4	90	ml.	0	—	—
Maribor	764,2	-5,2	-10,0	90	0	0	—	—
Zagreb	779,8	-1,0	-9,0	90	0	0	—	—
Belgrad	770,0	4,0	-4,0	90	0	0	—	—
Sarajevo	772,7	1,0	-5,0	80	10	NE ₁	—	—
Vis	768,0	6,0	4,0	70	0	NW ₁	—	—
Split	763,4	10,0	4,0	60	4	NE ₂	—	—
Kumbar	767,2	13,0	7,0	70	6	NE ₂	—	—
Zirje	767,6	10,0	4,0	80	6	ENE ₂	—	—
Dubrovniki	767,2	12,0	3,0	70	0	NE ₁	—	—

Vremenska napoved: Spremenljivo oblačno in mrzlo. Zjutraj megla. Najnižja temperatura na letališču je — 9,0° C.

Koledar

Danes, četrtek, 5. decembra: Saba.
Petek, 6. decembra: Miklavž.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Koncert Trboveljskih slavčkov je vedno interesanten dožudek. Zato opozarjamo na prihodnji koncert 9. decembra v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja v Matični knjigarni.

Z bonboni pride sv. Miklavž drevo ob 17 v trgovino A. Potrato, prej Josip Kunc & Komp. na Miklošičevi cesti 32 in ob 17.30 pred njeno podružnico v Frančiškanski ulici 2. Otroci, pridite!

V Trnovski prosvetni dom pride sv. Miklavž z vsem svojim številišnim spremstvom in bo obdaril ob 4 pop. najmlajše do 6. leta starosti, ob 8 zvečer mladino od 6. leta dalje, ob 8 zvečer pa odrasle. Naročila in darila se sprejemajo od 8 zjutraj dalje v društvenem domu.

Jegličevci Jutri bomo imeli Miklavževanje v dvorani Rokodelskega doma ob 8 zvečer. Vstopnine ni. Vabljeni člani.

»Marijo nosijo« je naslov lepemu obredu, ki je ohranjen po slovenskih župnijah. Na podlagi Tomčeve izjave se bo ta obred dramatično pokazal v petek, 6. decembra, na 9. prosvetnem večeru. Obred lepo podaja, kako pridejo dekleta po Marijin kip, in ga nesejo v sprevedu ob spremljevanju nabožnih pesmi v drugo hišo. To nas spominja, kako je Marija iskala prenočišče v Betlehemu. Drugi prizor se odigrava pred hišo, kjer se bojijo sprejeti tuja čez noč. Tretji prizor pa se odigrava zopet v hiši, kjer so sprejeli Marijo na prenočišče. — Ljubljana bo imela priliko, da vidi in sliši ta stari obred. Nato pa bo univ. prof. dr. Stiele pokazal slovenske Marije v skiptičnih slikah in seznanil občinstvo s slikarskimi umetniki, ki so te podobe naslikali. Ta prosvetni večer se vsebinsko lahko vzame kot priprava na Marijin praznik 8. decembra. Na ta prosvetni večer vljudno vabimo cenj. občinstvo. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Silligov. Vstopnina 3 in 2 din, za dijakke 1 din.

Slomšek — Krek sta naša duševna in duhovna velikana. Slomšek veliki pedagog, Krek socialni delavec in organizator. Krožek SDZ na drž. učiteljsku v Ljubljani se spomni Kreka ob 75. obletnici njegovega rojstva s slavnostno akademijo, ki bo v soboto, 7. decembra ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani.

Popravljamo. V poročilu o mladinski akademiji ZFO smo pomotoma poročali, da so izvajali zelo uspešno točko Galietti člani podmladka šentvidskih zavodov. Ker so to točko izvajali člani podmladka klasične gimnazije v Ljubljani, popravljamo naše poročilo.

Predavanje SPD. Drugo predavanje v ciklusu predavanj o fotografiranju z barvnimi posnetki priredi Slovensko planinsko društvo v Ljubljani dne 10. decembra t. l. ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Tokrat bo predaval g. prof. Petkovšek Viktor iz Maribora, ki je letos potoval iz Zrmanje pri Obrovu do Kotora in oddal dalje na vrhove gorske skupine Durmitorja.

»Dva bregov« na odru »Gledališča mladih«. V tej zanimivi drami iz življenja beračev, v kateri je zajeta vsa tragika in lepota življenja, se bo »Gledališče mladih« predstavilo z novim ansamblom dne 11. decembra 1940 v Frančiškanski dvorani.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Četrtek, 5. decembra: Ob 15. Sneguličica. Mladinska predstava, združena z obiskom sv. Miklavža. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20. Skrivnice. Red Četrtek.

Petek, 6. decembra: Cigani. Red B.
Sobota, 7. decembra: Krog s kreda. Izven.
Nedelja, 8. decembra: Ob 15. Princezna in pastirček. Mladinska predstava, združena z obiskom sv. Miklavža. — Ob 20. Lepa Vida. Izven.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Četrtek, 5. decembra: Jenufa. Red A. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča in altistke Elze Karlovčeve.

Petek, 6. decembra: Zaprtlo.
Sobota, 7. decembra: Carmen. Izven. Gostovanje Elze Karlovčeve.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 5. decembra: Zaprtlo. (Generalna.)
Petek, 6. decembra, ob 15: »Pikica in Tonček«. Premiera.

je bil eden ali pa je izvršilo dejanje več oseb — je prišel v cerkev ali zvečer, ko je cerkvenik zvonil amarijo, ali pa zjutraj, ko je zvonil jutranjico. Obakrat je cerkvenik odklenil vrata v cerkvi, da je lahko šel v stolp, kjer se je vsakokrat nekaj časa zamudil. Ta čas je moral izrabiti razbojnik, ki je hitro za cerkvenikom smuknil v cerkev, naglo odprl tabernakelj ter potem s plenum spet zbežal, še predno je cerkvenik končal z zvonjenjem, zaradi katerega seveda ni mogel slišati morebitnega ropota v cerkvi. Stvar preiskujejo sedaj orožniki. Domnevajo, da so izvršili dejanje delavci, ki so bili zaposleni pri nekih delih v bližini.

Tudi ribiči izkoriščajo stisko sedanjih dni

Na Angleškem prodajajo islandski ribiči zaradi pomanjkanja drugih živil ribe kar po 160 do 225 din za kg

Špekulacija je res čudna stvar. Menoča imajo zlasti v sedanjih vojnih časih povsod križe in težave z njo. Razpase se kar sama od sebe, da človek ne ve, kdaj. Trgovci na primer kaj hitro zavohajo, katere vrste blaga v kratkem zaradi izrednih razmer ne bo več dovolj na razpolago in ga zato — če niso bili izdani posebno strogi ukrepi proti verižništvu — brž vsaj za nekaj časa poskrbijo in pozneje postavi naprdaž po novih, prejšnjim kar nič podobnih cenah. Tako se človeku upravičeno zazdi, da mora vso težo izrednih razmer in časov prenašati vedno samo mali človek, ki si celo najnujnejših stvari more kupiti le za sproti. Tudi na ljubljanskem trgu človek kaj hitro lahko opazi, kako nekateri izkoriščajo stisko sedanjih časov. Samo en primer: V tistih dneh, ki veljajo za brezmesne, so gotove stvari, ki jih prinese kmetice na trg, takoj dražje kot pa druge dni, ko si ljubljanske gospodinje lahko kupijo kaj drugega namesto njih. Sliši celo takele korajžne pripombe, če se začudijo, zakaj je danes ta ali ona stvar nenadno dražja: »Kaj ne veste, da je danes brezmesni dan...«

No, tako je pri nas, kjer pravijo, da smo dokaj prepozno začeli misliti na to, kako bi v kalu zaustili brezvestno navijanje cen in zatrli špekulacijo. Pa se zdi, da tudi na Angleškem ni dosti drugače. O tem priča vsaj v neki meri poročilo, ki ga je sicer objavila agencija Angliji sovražne države in ki pravi med drugim, da so zaradi pomanjkanja živil v Angliji ribe zelo podražile. Ribiči z Islandije so znali izkoristiti stisko, v katero je prišla zaradi vojne Velika Britanija glede živil, in se zato zavedajo, da bodo svoje ribe na Angleškem prodali, tudi če jim cene precej navijejo. In

so jih jim tudi res zvišali, pa še prav občutno. Kilogram rib prodajajo islandski ribiči na Angleškem po 13 do 18 šilingov. V našem denarju bi bilo to od 160 do 225 din! Poročilo dalje pravi, da islandski ribiči v teh časih angleške stiske zaslužijo na teden tuoj po 30 do 40 funtov, ali v našem denarju 7500 do 10.000 din. Vsekakor lep zaslužek, če pomislimo, da ga prinese en sam teden.

V ponedeljek je izbruhnil velik požar v neki carigradski tovarni barv. Ogenj je tovarno popolnoma uničil, razen tega pa je pogorela tudi delavnica, kjer so čistili preproge. K sreči človeških žrtve ni bilo.

Prispevki angleških petičnikov za nabavo letal

Dozdaj so prispevali že 38.000 funtov šterlingov

Kljub temu, da slovi Velika Britanija kot najbogatija država na svetu, ali da je vsaj bila do začetka sedanjih vojn, se mora zdaj brez dvoma tudi že boriti s finančnimi težavami, čeprav niso še morda prehude, takšne, ki bi jih ne mogla več prenesti. Denarja, ki ga na debelo požira sedanja njena vojna z Nemčijo, najhujša vojna, kar jih je kdaj doživela, mora Velika Britanija imeti še dokaj, če si tudi iz tega ne dela prevelikih skrbi, da mora na primer v zadnjih časih žrtvovati v vojne namene kar skoraj 3 milijarde dinarjev na en sam dan! Da bi vse to zmogla, je seveda morala poseči po svojih zlatih zalogah, zvišati davke, prepovedati nakupe tistih stvari, ki za vojskovanje niso važne, prav rada pa sprejema sedveda tudi prostovoljne prispevke za

Tudi v sovjetski petrolejski industriji ni vse v redu

Kar neke vrste presenečenje je zbudil te dni članek, ki ga je napisal v moskovski »Pravdi« sovjetski ljudski komisar za petrolejsko industrijo in ki nanj opozarja celo z nemškega uradnega mesta preko svojega poročevalskega urada. V njem sovjetski komisar odločno zahteva, da se mora petrolejska industrija v Rusiji nujno povečati. S takšno, kot je zdaj, Rusija ne more biti več zadovoljna. Pisec navaja v zvezi s tem za primer Združene države in pravi, da so leta 1938 povzdignile petrolejsko industrijo od 164.6 na 180 milijonov ton, dočim je proizvodnja bencina dosegla 65 milijonov ton. Temu nasprotno pa se proizvodnja in predelava nafte v Sovjetski Rusiji kljub temu, da je petletni načrt predvidel njeno povečanje, ni posrečilo, da bi se približala ameriški, ki zavzema prvo mesto na svetu glede zalog petroleja. Iz takšnih izjavanj visokega sovjetskega činitelja se pač vidi, da v Sovjetski Rusiji tudi na tem polju ni vse čisto v redu.

Errol Flynn, junak filmov »Poročnik indijske brigade«, »Robin Hood«, »Pod zastavo svobode« itd., v svojem najnovejšem delu »Na zapoved kraljeve«. Filmski roman istega imena bo začel naš list pri-
našati v nedeljo, 8. decembra.

Drobiž iz Turčije

V Carigradu se je znoj kruh spet podražil, in sicer za 7 odstotkov. Razen tega poročajo, da so lastniki avtomobilov, avtotaksijev in drugih prevoznih sredstev zaprosili oblasti, naj jim dovolijo zopetno zvišanje prevoznih tarif za deset odstotkov, čeprav so bile šele pred kratkim prevozne cene za avtobuse in avtotaksije zvišane.

V turškem mestu Emdis je policija te dni odkrila v neki zasebni hiši tajno šolo, kjer so se učenci učili arabskih črk. Ker so takšne tajne šole strogo prepovedane, je policija prišla in zaprla tri učitelje, ki so učili na tajni šoli v Emdisu.

Angleške nade, ki naj jih izpolni Indija

Indijska vojska bo prav v kratkem štela milijon mož, pa tudi industrija je napela vse sile

Med zelo ugledne liste spada vsekakor švicarski »Journal de Geneve« in njegovi politični članki zlasti v zadnjem času vzbujajo vsepovedno veliko pozornost. Med drugimi je na primer zanimiv članek, ki ga je te dni v omenjenem listu napisal polkovnik Grosselin o vojaškem položaju na svetu. V njem pravi nekako takole:

Medtem ko nasprotniki Velike Britanije izvajajo napade na pomorske ceste, ki vodijo na Daljni Vzhod, zlasti na Sredozemskem morju, je jasno, da je to pomorsko cesto, vsaj na odseku med Egiptom in Indijo, možno braniti brez težav z oboroženo silo Indije ob sodelovanju britanskega brodnjstva.

Britanske čete v Indiji štejejo okoli 150.000 vojakov. Razen tega obstoje indijski oddelki, v katerih je 15.000 mož, ter vojaške sile drugih indijskih držav s skupno 45.000 vojakov. Končno je tudi v državi Nepal 9000 mož vojske.

Istočasno s tem so Angleži začeli organizirati nove oborožene sile v Indiji, tako da bo vojska Indije prav v kratkem času štela 1.000.000 mož. Orga-

»T. S. R.« — najhitrejša letala na svetu

Takrat, ko so Angleži napadli italijansko bojno prietišče Taranto, so glavno vlogo odigrala letala tipa »Fairrey Swordfish«. V Ameriki te vrste letala poznajo pod imenom »T. S. R.« (Torpedo-spotter-reconnaissance), ali po naše — letalske ogledniške torpedovke. Ta letala, kakor tudi letala tipa »Fairrey Sulmer« so sploh najhitrejša letala na svetu. Razen izredne hitrosti imajo tudi to prednost, da pri pristajanju lahko lete precej bolj počasaj kot druga letala, zaradi česar so zlasti pripravna za ladjenosilke letal, kjer lahko lepo in brez nevarnosti pristanejo kljub temu, da jim je prostor za to skrajno omejen.

Letala tipa »Fairrey Swordfish« pa so tudi strahotno oborožena. To jim daje prednost in premoč, ki jo dokazujejo pri vsaki priložnosti, kadar se le opomorejo s sovražnimi letali, ki akusajo napasti ladje angleške vojne in trgovske mornarice.

Poveljnik romunskih legionarjev Horia Sima je s posebnim ukrepom razpustil legionarsko policijo, ki je postala država v državi in zadnje čase na debelo pobijala bivše politike. Razpustitveni odbor pravi, da je ta posebna policija že izpolnila svojo nalogo in da bo smela zdaj poslovati samo v Bukarešti. Legionarske organizacije morajo pregledati vse sezname članov ter ugotoviti, kdo se je vpisal zadnje tri mesece in kdo je z lažnim junaštvom hotel prikriti svoje prave namene.

Španski vrhovni vojni svet je v ponedeljek imel važno sejo v Madridu.

RADIO

Program radio Ljubljana

Petek, 6. decembra: 7. Jutranji pozdrav, 7.05. Napovedi, poročila, 7.15. Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45, 11. Šolska ura: Kramljanje z mladino (Mir. Zor), 12. Miklavževi darovi (plošče), 12.30. Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02. Opoldanski koncert Rad. ork., 14. Poročila, 14.10. Tujskoprometni pregled: Gornjesavska dolina in njena smučišča, 18. Ženska ura: Vzgoja značaja (ga. Angela Vode), 18.20. Mozart: Mala nočna glasba (kom. ork., plošče), 18.40. Francoščina (dr. St. Leben), 19. Napovedi, poročila, objave, 19.25. Nac. ura, 19.30. O izseljencih, 20. Akademski pevski kvintet, 20.45. Koncert Rad. ork., 22. Napovedi, poročila, 22.15. Koncert narodnih in umetnih pesmi (gdč. Štefka Korenčanova, na citrah spremlja g. V. Skok).

Drugi programi

Petek, 6. decembra: Belgrad: 20.15. Simf. konc. — Zagreb: 20.30. Vesel večer — Beromünster: 19.25. Plesna gl. — Bratislava: 20.25. Kom. gl. — Budimpešta: 19.20. Slavnostni večer — Praga: 19.30. Večerni konc. — Sofija: 20.50. Humperdinckova opera — Janko in Metka — Sottens: 19.05. Valčki in operetna gl. — Stockholm: 21.25. Kvartet. Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40. Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30. Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30. Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

„OBISK“ za mesec december

Dvanajsta številka tega, po letu izhajanja že splošno vpejlanega odličnega ilustriranega mesečnika, prinaša spet kopico zanimivosti v sliki in besedi. — Bakrotiskani del prinaša v brezhibni izvedbi osem strani slik, med njimi originalnega parklja iz slovenske lutkovne skupine »Pavlihov oder«, krasne posnetke iz Grčije in slovenskega podzemeljskega sveta ter njegovih bajnih čudes; nekaj prelepih fotomaterijskih in filmskih motivov ter na zadnji strani reprodukcijo vseh dvanajstih naslovnih strani prvega letnika revije.

V tekstem delu dobimo med drugim: originalno kombinacijo pesmi J. Dularja ter risb M. Tičarja pod naslovom »Pesmi v slikah, kjer je slika in zanjo napisano besedilo lepo dopolnjujeta. Krasi ilustrirani roman »Juarez in Maksimilijan« in »Tej številki zaključeno. — Jumbo, ki ga bralci »Obiska« težko pogrešajo, je napisal krepko humoresko »Jumbo in papagaj«. Krasne ilustracije spremljajo razpravo »Cvetje za božič«. — Zanimivi so ilustrirani spomini Nika Kureta »Srečanje lutkami«; vzoren esejistično-politični pregled R. Jurčeca »1940 — leto vojne in njenih presenečenj«; fotografije se bodo okoristili z ilustriranim »Fotografiranjem v božičnih dneh« Fr. Bajda; »Kri, začarani otok« je poetičen popis tega čudovitega kosa klasične zemlje in njegove sentimentalno-romantične zgodovine ob osebi Elizabete Habsburške. »Pot čez Savo« je zanimiv, za nas aktualen odlomek iz velikega poljskega zgodovinskega romana »Križarska vojska« (Sofia Kossak). Moda, kriminalna uganka v fotografijah, vrsta drugih ugank, šahovskih problemov in lepo število krasnih slik iz domačega in tujega doživljanja dopolnjuje številko.

Posebne omembe je vredna razglasitev nagradnega natečaja za najboljšo literarno in fotografsko pripevke, o katerem poročamo v kulturni rubriki.

Vse naročnike in prijatelje te lepe revije bo razveselilo, da »Obisk« ne bo zvišal naročnine — kljub draginji in ne zmanjšal obsega ali razkošne

Obiskov koledar.

znanosti. Nasprotno, vsi stari in novi naročniki, ki bodo do konca prihodnjega januarja poravnali celoletno naročnino, bodo zastonj dobili krasen namizni koledar s slikami v bakrotisku. Vse slike so tiskane tako, da jih je mogoče uporabiti po koncu mesecev za razglednice, kar predstavlja zanimivo in praktično novost v našem koledarstvu. Če boste torej brezplačno najpraktičnejši namizni koledar, naročite in plačajte »Obisk« za leto 1941 — pri upravi v Ljubljani, Kopitarjeva ulica — trgovina Ničman.

Sveti Miklavž - in mi!

Ni še dolgo, odkar so prikazovali v nekem ljubljanskem kinu film »Hotel za žene«. V tem filmu pravi nekakšna »svetska dama« o svoji prijateljici in soestnovalki, da »v svetega Miklavža veruje«, kar naj bi bil dokaz njene naravnosti otročje preprostosti in zaupljivosti ter vere v ljudi in svet.

Ta film je bil burka; tudi »svetska dama« je rekla svoje besede le v šali. Pa je že tako na svetu, da se neredkokdaj sprevrže šale v resne besede, resne besede pa v dobre šale, katerim se posmihajo vsi, ki jih poslušajo.

Sveti Miklavž je res svetnik otrok. Malih in velikih, vseh, ki jim življenje še ni razbilo pravljice sveta, ki se jim v mladostnih sanjah v oblake sezidani gradovi še niso sesuli v prah. Ali z drugo besedo: sveti Miklavž je svetnik srečnih!

Ne odmajajte z glavo čes: kako more kdo zamenjavati srečo z nevednostjo? Pojdite samo te dni po ulicah, glejte in poslušajte, e kakim veseljem in srečo na licih postajajo pred izlozbi Miklavževih daril otroci-ljudje in občudujejo čudovite igračke in zlate šibe, z rdečim trakom prevezane.

Pred veliko izlozbo šipo se kar tare ljudi, in odrasli je med njimi več kot paglavčkov. Vsi želijo zasledujejo vlaček, ki teka po svetlih tračnicah kot miška in vleče dva, tri vagončke pločevinskih potnikov za seboj. In če se ustavi, ali če ekoči e tra, vsi enako nestrno čakajo, da ponesrečeno lokomotivno gospod prodajalec z dolgo palico dvigne spet nazaj na tir in jo vnovič požene v tek. Vei, ki jih vidiš tu stati, so srečni, ker so otroci, ali ker so otroci veaj za trenutek postali, ki se jim je mogoče

zabavati z igračkami, ne da bi pri tem mislili in razmišljali o čemerkoli.

Seveda, če bi jim prišlo, kot pride tebi, na misel, da je morda v vsem mestu deset otrok, ki jih more sveti Miklavž obdarovati s tako igračko, če bi pogledali na blede in do samih kosti ehujšano ženo zraven sebe, držečo z vasko roko po enega črvička, ki drgeta v tenki oblecki od mraza, pa vendar ne more odvrniti oči od čudovite železnice, in vsak večer s trdnim zaupanjem pravi: »Sveti Miklavž, prinesi mi železnico, pa konja in sabljo...« — če bi na to pomislili, bi nemara marsikdo izpred izlozbe z železnico odšel z grenkobo v srcu. Tako pa so srečni, srečni zato, ker ne mislijo — ker so otroci!

V drugi izlozbi vidiš v zlat papir zavite eteklenice likerjev in zavite čokolade, tort, pečiva in bonbonov. V trgovini se tare ljudi, Gornjih desetisoč. Noben od teh ne nosi kupljenih stvari domov. »Dostavite, prosim, na tale naslov! Tu moja vizitka!« In srečnih zadovoljnih obrazov odhajajo smehljaje se tiho predse, in si predstavljajo, kako veselo presenečeni bodo oni, ki bodo na Miklavžev večer prejeli njihova darila.

Kaj bi ne bili srečni! Saj gotovo nič ne razmišljajo o onih, ki hodijo dan na dan mimo razkošnih izlozbo, a v žepu tiskajo kos črnega kruha za južino; saj ne morejo verjeti, da je mož, v katerega so se zadeli, ko je hotel mimo njih z veliko škaflo pod pazduho, ki je pri sunku padla po tleh in se je razletelo po cesti, kar je nosil v njej: okoren, živobarven lesen konjček, punčka iz celuloida, pa Miklavž in parkelj iz leca, e poslikanim papirnatim obrazom — saj ne bi verjeli, da je ta mož ostajal

cel mesec dni brez toplega kosila opoldne, samo da bi mogel ustreči najbolj vročim željam svojih malih!

Kajti če bi na to pomislili — saj ne bi mogli tako brezbrizno zamrmrati: »Pardon« in iti svojo pot dalje, čeprav je punčka odletela glavica z zlatimi kodrički in se je ponosni sveti Miklavž zdrbil v kupček drobtin...

Prideš v trgovino, da nakupiš najnujnejše. A trgovec te spomni:

»Kaj pa sveti Miklavž ne bo ničesar potreboval? Za vašo gospo, za otročičke?«

A ti rečeš: »Hvala!«, čeprav bi žena in otroci in ti sam zraven potrebovali marsičesa. Toda svetemu Miklavžu so duri tvoje hiše zaprte, ker moraš misliti in skrbeti, kako bi mogel izhajati vsaj z najnujnejšim.

V svetega Miklavža ne verjameš in tudi tvoji otroci bodo prej ali slej sledili tvojemu zgledu. Pa saj nisi sam, ki si vero v svetega Miklavža izgubil! Mnogo nas je, ki vidimo v krasotah Miklavževih izlozbo le spretno vabo za kupčenje umazane denarja. Mnogo nas je, ki nas ne more očarati zlat in srebrn papir, ne navdušiti železnica. — Mnogo nas je, ki se nam zdi sveti Miklavž le zastarela pravilica za otroke.

Mi vsi smo izgubili vero v svetega Miklavža, ker nam jo je vzel epoznanje življenja. Prevelika je bila razlika med svetom, ki smo ga nosili v otroških srcih in med svetom, ki nas je etisnil v tvoje klešče, pretrpko je bilo naše razočaranje, ki smo ga doživeli zaradi svoje zaupljive vere v ljudi, v življenje, v srečo — v svetega Miklaža. Za nas sveti Miklavž več ne obstoji.

Toda mi vsi nasrčivaj žalujemo za njim. Nam

vsem prihajajo v spomin časi, ko smo z radostnim hrepenenjem pričakovali Miklavževga večera, ko nam je Miklavž nosil bobne, konjičke in sablje... Takrat smo bili otroci, bili smo srečni, čeprav nevedni.

Te sreče ne moremo pozabiti. Ne moremo biti niti tako brezsrčni, da je ne bi privoščili našim malčkom. Le tako je mogoče, da prehaja sveti Miklavž iz rodu v rod in da bo hodil po svetu, dokler bo kaj otrok, srečnih ljudi.

In glej čudol! Ko popravlja očka konjčka svojemu fantiču, ko ga uči bobnanja, se mu zravnajo globoke gube na čelu, lice se mu zjame in čas se zanj povrne za trideset, štirideset let nazaj: sveti Miklavž prinaša darove, otroško srečo tudi njemu.

Bog ve — morda grešimo mi vsi, ki v svetega Miklavža ne verujemo, ki nečemo biti zaupljivi, verni in vedri kakor otroci? Ki nas dan in noč razjeda obup zaradi naše lastne nesreče? In mi, ki ne moremo razumeti, kako more Bog dopustiti na tem svetu toliko krivice, toliko bede in nezasluznega trpljenja in ki kar ne moremo verjeti, da tudi na najbolj nesrečne izmed nas Bog ni pozabil? Pa še vsi oni, ki jim je vse na svetu samo bolj za denar in uživanje!

Ali ne bi bilo bolj prav, če bi kot otroci zaupno verovali, da brez božjega prpuščanja nikomur niti las z glave ne pade? In ali ni vprav v teh časih potrebno, da vere v svetega Miklavža, to je v božjo pomoč, ki jo sirotnim pošilja Bog po človeških rokah, ne jemljemo ljudem e svojo pohlepnoostjo in brezsrčnostjo, temveč, da jim jo prinašamo s tem, da skrivaj pomagamo najpotrebnejšim med nami, kakor je to delal pravi sveti Miklavž!